

به نام خدا

مرکز مدیریت حوزه های علمیه
شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی
کمیسیون کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره حوزوی

آیین نامه برگزاری کرسی های نظریه پردازی حوزوی

دبیرخانه شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی

مرکز مدیریت حوزه های علمی

شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی

کمیسیون کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره حوزوی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آیین نامه برگزاری کرسی های نظریه پردازی حوزوی

مقدمه: به استناد بند ۱ ماده ۲ آیین نامه کمیسیون کرسی های نظریه پردازی، نقد، مناظره و آزاداندیشی حوزوی مصوب شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی، کرسی های نظریه پردازی حوزوی در چارچوب این آیین نامه برگزار می شود.

ماده ۱: تعاریف

- نظریه:** مجموعه ای نظام مند و سازگار از مفاهیم و گزاره های کلی که تبیینی در باره چیستی، چرایی یا چگونگی موضوع مورد نظر ارائه می دهد و محصول مطالعه و پژوهش روشمند و برخوردار از وجاهت و سطح علمی لازم بوده، دارای مبانی، فرضیه و دلایل کافی و ساختار علمی منطقی باشد.
- نظریه پردازی:** ارائه نظریه علمی جدید در عرصه یکی از علوم حوزوی و دانش های وابسته و ابزاری آن و یا بین رشته ای دینی است.
- نوآوری:** ارائه روشمند هرگونه نظریه تولید شده، دیدگاه، رویکرد و بحث علمی، در عرصه یکی از علوم حوزوی و دانش های وابسته و ابزاری آن و یا بین رشته ای دینی.

ماده ۲: خطی مشی کلی کرسی ها

۱. تحفظ بر نصابنامه های علمی و فنی آیین نامه کرسی ها؛
۲. التزام به اخلاق پسندیده علمی در نقل نقد آراء، اشخاص و آثار؛
۳. پرهیز از ورود به نزاعهای غیرعلمی و مجادلات روزمره اجتماعی؛
۴. اهتمام به روز آمدی و کارآمدی نظریه و نوآوری؛
۵. رعایت شوؤنات حوزه های علمیه.

ماده ۳: صاحب نظریه یا نوآوری باید دارای تمامی شرایط ذیل باشد:

- ۱ داشتن تحصیلات و مطالعات عالی حوزوی؛
 - فاضل حوزوی و یا دارا بودن مدرک علمی سطح ۴ یا معادل دانشگاهی
 - ۲ برخوردار بودن از اثر علمی یا سابقه تحقیق یا تدریس محققانه مرتبط با موضوع کرسی با یکی از مصادیق ذیل؛
 - دو مقاله علمی پژوهشی منتشر شده؛
 - پژوهش خاتمه یافته مورد تایید از سوی سفارش دهنده پژوهش؛
 - کتاب تصنیفی منتشر شده در حوزه مربوط؛
 - تقریظ یا تایید علمی دو نفر از اساتید مطرح و شناخته شده در آن حوزه علمی نسبت به اثر؛
 - حداقل پنج سال سابقه تدریس موفق در سطوح عالی یا خارج حوزه، در حوزه مرتبط با کرسی.
 - ۳ اشراف به نظریات و دیدگاه های مطرح (مورد اعتناء) در زمینه موضوع مورد بحث؛
 - ۴ داشتن قدرت تجزیه و تحلیل علمی در رشته مورد بحث.
- تبصره:** تشخیص و تأیید موارد فوق به عهده کمیسیون است.

ماده ۴: ثبت طرحنامه

ثبت طرحنامه به شکل زیر انجام می شود:

۱. تکمیل پرسشنامه های مربوط به طرحنامه نظریه یا نوآوری در قالب فرمهای مخصوص؛
۲. تکمیل فرم های مربوط به زندگینامه و سوابق علمی صاحب نظریه یا نوآوری؛
۳. تحویل فرم های یادشده به دبیرخانه شورای اعطای مجوزها و امتیازات علمی مرکز مدیریت حوزه های علمیه؛
۴. کنترل اولیه و ثبت طرحنامه توسط دبیرخانه و ارجاع آن به کمیسیون کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره حوزوی.

ماده ۵: وظایف کمیسیون:

۱. بررسی و تأیید طرحنامه؛
۲. تعیین یا تأیید دستگاه مجری برای هر کرسی؛
۳. تعیین ناظر علمی کرسی به عنوان نماینده کمیسیون؛
۴. تعیین یا تأیید داوران و ناقدان کرسی؛
۵. تأیید نهایی فرایند برگزاری کرسی و پیشنهاد صدور گواهی کرسی به شورای اعطا.

ماده ۶: بررسی طرحنامه

کمیسیون پس از بررسی طرحنامه و زندگینامه علمی، یکی از دو اقدام زیر را به عمل می آورد:

(الف) تأیید اجمالی طرحنامه و تعیین اعضاء حلقه علمی جهت شرکت در جلسه کمیسیون؛

(ب) ارجاع طرحنامه حداقل به دو ارزیاب جهت اظهار نظر کارشناسی.

۱. اگر معدل امتیاز ارزیابان بالای ۶۰ بود، طرحنامه مورد پذیرش است و در مرحله پیش کرسی قرار می گیرد.
۲. اگر معدل امتیاز ارزیابان کمتر از ۵۰ بود، طرحنامه رد و پرونده بایگانی می شود.
۳. اگر معدل بین ۵۰ - ۶۰ بود، طرحنامه برای ارزیاب سوم ارسال خواهد شد. در این صورت به شرح ذیل عمل خواهد شد:
 - ✓ اگر معدل ارزیابان (هر سه ارزیاب) بالای ۶۰ بود، طرحنامه مورد پذیرش و در مرحله پیش کرسی قرار می گیرد.
 - ✓ اگر معدل ارزیابان (هر سه ارزیاب) کمتر از ۵۰ بود، طرحنامه رد و بایگانی خواهد شد.
 - ✓ اگر معدل بین ۵۰ - ۶۰ بود، کمیسیون از صاحب طرحنامه و سه نفر از اعضای حلقه علمی (ترجیحاً ارزیابان) جهت تعیین تکلیف در جلسه کمیسیون، دعوت به عمل می آورد.

تبصره ۱: در جلسه کمیسیون هر یک از اعضای حلقه علمی در مدت معلوم (حداکثر ۲۰ دقیقه) به اظهار نظر می پردازد و صاحب طرحنامه نسبت به اظهار نظر آنان پاسخ می دهد.

تبصره ۲: کمیسیون در پایان جلسه و بدون حضور صاحب طرحنامه نسبت به تأیید یا رد طرحنامه اقدام می نماید.

ماده ۷: دستگاه مجری

دستگاه های حوزوی مجاز به برگزاری کرسی عبارتند از:

* مراکز تخصصی، * انجمن های علمی، * واحدهای آموزشی سطح عالی، * مراکز پژوهشی حوزوی یا وابسته به حوزه.

تبصره ۱: برگزاری کرسی در دستگاه های فوق مشروط به درخواست کتبی برپایی کرسی از کمیسیون و اخذ مجوز برپایی کرسی است.

تبصره ۲: در صورتی که نظریه پرداز یا نوآور، تحت پوشش دستگاه مجری مشخصی برای اجرای کرسی نباشد، و یا دستگاه مذکور از برگزاری کرسی امتناع ورزد، کمیسیون دستگاه دیگری را جهت برگزاری کرسی تعیین و پیشنهاد خواهد کرد.

ماده ۸: نماینده علمی کمیسیون

کمیسیون هم‌زمان با تصویب طرحنامه، یک نفر از اعضاء حلقه های علمی یا خارج از آن را به‌عنوان نماینده خود جهت نظارت و پیگیری فرایند برگزاری کرسی با وظایف زیر تعیین می‌کند:

۱. حضور در جلسات مرتبط با طرحنامه؛
۲. هدایت فرایند علمی و اجرایی پیش کرسی و کرسی بر اساس نظرات کمیسیون؛
۳. مدیریت علمی جلسات پیش کرسی و کرسی و نظارت بر فرایند برگزاری و ارائه گزارش به کمیسیون؛
۴. دعوت از ناقدان و داوران جلسات پیش کرسی و کرسی برای همکاری و توجیه آنان نسبت به ضوابط و آیین نامه‌های برگزاری کرسی؛
۵. تشکیل و مدیریت جلسات ارزیابی علمی پس از برگزاری جلسات پیش کرسی و کرسی و ارائه گزارش به کمیسیون.

تبصره: نماینده علمی کمیسیون، علاوه بر تخصص در رشته مربوط، باید از نظر فضل علمی دست‌کم هم سطح ناقدان و داوران باشد.

ماده ۹: تعداد و شرایط داوران و ناقدان

هر پیش کرسی با حداقل ۲ داور و ۲ ناقد و هر کرسی با ۴ داور و ۴ ناقد واجد شرایط زیر برگزار می‌شود:

۱. صدق عنوان فاضل حوزوی (برخورداری از مدرک علمی سطح ۴ حوزوی یا در حد آن) یا برخورداری از مدرک دکتری در رشته دانشگاهی مربوط؛
 ۲. مقبولیت علمی میان اصحاب دانش مربوط؛
 ۳. آشنایی و اشراف بر نظریات و دیدگاه‌های مطرح در زمینه موضوع کرسی؛
 ۴. داشتن قدرت نقد، تجزیه و تحلیل علمی در رشته مورد بحث.
- تبصره ۱.** احراز شرایط فوق به عهده کمیسیون است.

تبصره ۲. دستگاه مجری یا صاحب نظریه می‌تواند ناقدان و داوران پیشنهادی خود را به کمیسیون معرفی کنند.

تبصره ۳. در صورت غیبت یکی از داوران یا ناقدان، جلسه کرسی می‌تواند با حداقل ۳ داور و ۳ ناقد برگزار شود.

ماده ۱۰: وظایف داوران و ناقدان**الف) داوران**

۱. مطالعه کامل طرحنامه قبل از برگزاری جلسات داوری؛
۲. حضور در جلسات پیش کرسی، کرسی و ارزیابی علمی و اعلام نظر و داوری با تکمیل فرم‌های ارزیابی؛
۳. همکاری و تعامل مثبت و سازنده با نماینده علمی کمیسیون در تمام مراحل.

ب) ناقدان

۱. مطالعه کامل طرحنامه قبل از برگزاری پیش کرسی و کرسی و مراجعه به منابع لازم و مرتبط به منظور احاطه کامل بر موضوع کرسی و کشف صحت استناد نظریه به ایشان؛
۲. نقد نظریه یا نوآوری به شکل روشمند، عالمانه و جامع در جلسات پیش کرسی و کرسی؛
۳. همکاری و تعامل مثبت و سازنده با هیئت داوران.

ماده ۱۱: پیش کرسی

برای تمام طرحنامه‌های مصوب کمیسیون، به جز موارد مندرج در تبصره ۷ ماده ۶، ابتدا پیش کرسی برگزار می‌شود. شرایط برگزاری جلسه و امتیازدهی پیش کرسی به جز تعداد ناقدان و داوران همچون شرایط برگزاری کرسی مندرج در ماده ۱۲ است.

تبصره: در جلسات پیش کرسی، موارد مربوط به شرکت کنندگان حذف می‌شود.

ماده ۱۲: برگزاری جلسات پیش کرسی و کرسی

جلسات پیش کرسی و کرسی با مدیریت نماینده علمی کمیسیون و به شرح زیر برگزار می شود.

الف) قرائت کلام الله مجید؛

ب) خیرمقدم، اعلام برنامه و زمان بندی مباحث؛

ج) دعوت از صاحب نوآوری یا نظریه و نیز داوران و ناقدان جهت قرارگرفتن در جایگاه؛

د) سخنرانی صاحب نوآوری یا نظریه در سرفصل های زیر:

۱. تعریف اصطلاحات کلیدی، ۲. تبیین مسأله اصلی، ۳. فرضیه، ۴. مبانی، ۵. دلایل، ۶. تفاوت فرضیه با فرضیه رقیب، ۷. شرح و تبیین نوآوری یا نظریه، ۸. جمع بندی و اعلام آثار و نتایج نوآوری یا نظریه.

ه) سخنرانی ناقدان در بخش های زیر:

۱. تبیین روش نقد و منابع و مأخذ، ۲. تبیین صورت مسأله، ۳. تبیین نقاط قوت، ۴. تبیین نقاط ضعف، ۵. جمع بندی و نتیجه گیری.

و) پاسخ صاحب نظریه یا نوآوری به ناقدان براساس بخش های زیر:

۱. اشکالات روش شناسی، ۲. اشکالات مربوط به تبیین نوآوری یا نظریه، ۳. اشکالات مربوط به نقاط ضعف، ۴. نتیجه گیری.

ز) طرح پرسش کتبی یا شفاهی شرکت کنندگان؛

ح) پاسخ صاحب نوآوری یا نظریه به پرسش های حضار؛

ط) طرح سؤالات احتمالی داوران از صاحب نظریه یا نوآوری یا ناقدان؛

ی) پاسخ به سؤالات داوران از ناحیه نظریه پرداز؛

ک) اعلام پایان جلسه از سوی مدیر جلسه.

تبصره ۱: سوال داوران باید به قصد ایضاح و بدون ورود به نقد یا تأیید مطالب نظریه پرداز یا ناقدان باشد؛

تبصره ۲: به جز ناقدان و داوران، سوال سایر شرکت کنندگان در جلسه مشروط به ثبت نام آنان در زمان مقرر در جلسه است؛

تبصره ۳: سقف زمانی جلسه ۱۵۰ دقیقه به شرح ذیل است:

✓ صاحب نظریه ۶۰ دقیقه، ناقدان ۴۵ دقیقه، شرکت کنندگان ۱۵ دقیقه و داوران ۱۵ دقیقه؛

✓ در صورت نیاز مدیر جلسه می تواند حداکثر ۶۰ دقیقه به زمان جلسه اضافه کند.

تبصره ۴: در صورت نیاز، برای هر پیش کرسی و کرسی می توان بیش از یک جلسه برگزار کرد.

تبصره ۵: صاحبان نوآوری و نظریه و ناقدان آنها، هنگام برگزاری جلسات کرسی و پیش کرسی در بیان دیدگاه های خود در چارچوب

آیین نامه برگزاری کرسی از آزادی برخوردارند.

ماده ۱۳: جلسات ارزیابی علمی

جلسات ارزیابی علمی پیش کرسی و کرسی، با حضور داوران و مدیریت نماینده علمی کمیسیون پس از برگزاری پیش کرسی و کرسی تشکیل و

نسبت به موارد زیر اقدام می شود:

۱. اعلام نظر درباره تعیین سطح علمی طرحنامه (نظریه، نوآوری یا نقد) و پیشنهاد آن به کمیسیون؛

۲. جمع بندی و ارزیابی علمی و ساختاری طرح؛

۳. امتیازدهی بر اساس نمون برگه های مربوط.

تبصره: در صورت لزوم، از صاحب نظریه و ناقدان، جهت ارائه توضیحات تکمیلی برای حضور در جلسه ارزیابی علمی دعوت به عمل می

آید اما جمع بندی و ارزیابی کرسی باید در غیاب آنان انجام شود.

ماده ۱۴: شرکت کنندگان در کرسی

دستگاه مجری موظف است جهت بهره‌گیری از دیدگاه‌های صاحب‌نظران و اصحاب دانش، اطلاع‌رسانی مناسب و از کارشناسان و دانش‌آموختگان رشته‌های مربوط برای شرکت در کرسی دعوت رسمی و عمومی به عمل آورد. برگزاری جلسات کرسی مشروط به حضور مدعوان رسمی است. تعداد این مدعوان باید حداقل برابر با تعداد ناقدان و داوران باشد. مدعوان رسمی باید دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

الف) استادان سطح عالی و درس خارج حوزه علمیه و یا اساتید دانشگاه؛

ب) پژوهشگران صاحب اثر اعم از کتاب، مقاله یا پایان‌نامه پژوهشی در رشته مربوط؛

ج) طلاب شاغل به تحصیل در مقطع سطح ۴ حوزوی یا دانشجویان مقطع دکتری مرتبط با موضوع کرسی.

تبصره: حضور دانشجویان مقاطع عالی مرتبط و طلاب درس خارج و فارغ‌التحصیلان مراکز تخصصی مرتبط حوزوی در جلسات کرسی به عنوان شرکت‌کنندگان عادی بلامانع است.

ماده ۱۵: امتیازدهی

امتیازدهی کرسی‌ها به شرح زیر صورت می‌گیرد:

۱. داوران ابتدا نسبت به «نظریه» یا «نوآوری» بودن موضوع اعلام نظر می‌نمایند؛
۲. داوران پس از تعیین نظریه یا نوآوری بودن موضوع، بر اساس نمونه برگ ارزیابی، بر مبنای عدد ۱۰۰ رای خود را اعلام می‌کنند؛
۳. حضار مدعو در جلسه نظر خود را بر اساس نمونه برگ معتبر و امضا شده اعلام می‌کنند. این آرا در اختیار داوران قرار گرفته و در صورت جلسه رسمی منعکس می‌شود. داوران در اظهار نظر آزادند.

تبصره ۱: مجموع امتیازات داوران و معدل امتیازاتی که حضار مدعو به نظریه می‌دهند در قالب صورت‌جلسه‌ای به امضای داوران رسیده و در اختیار نماینده علمی کمیسیون قرار می‌گیرد.

۴. از مجموع معدل ۱۰۰ امتیاز، رتبه‌های چهارگانه زیر برای نوآوری یا نظریه از سوی کمیسیون اعلام می‌شود:

الف) ۹۰ تا ۱۰۰ امتیاز = عالی

ب) ۷۰ تا ۹۰ امتیاز = خوب

ج) ۵۰ تا ۶۹ امتیاز = متوسط

د) زیر ۵۰ امتیاز = ضعیف

تبصره ۲: پذیرش آن دسته از نظریه یا نوآوری‌هایی که حائز رتبه «متوسط» می‌باشند، مشروط به اصلاح و ارتقاء امتیاز طرح است.

تبصره ۳: مرجع تشخیص و تایید اصلاحات انجام شده در کرسی‌های داوران هستند. و نیاز به برگزاری جلسه مجدد کرسی نیست.

ماده ۱۶: این آیین‌نامه در یک مقدمه و ۱۶ ماده و ۲۰ تبصره در جلسه ۷۷ شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۱۶ به تصویب رسید.